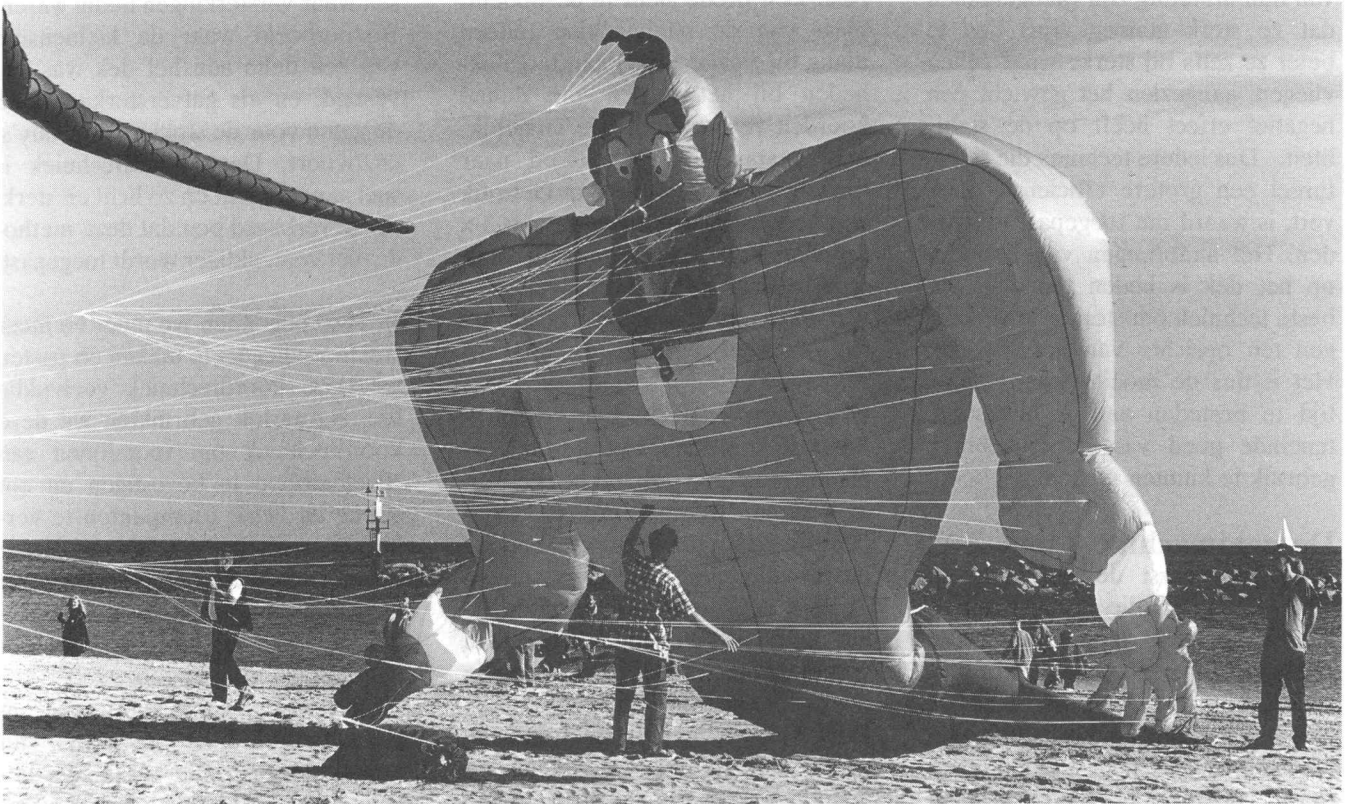

stokloze vliegers zonder ribben

De stokloze creatie van Sven Weidhase "Geest uit de fles". Foto van Dominique Scholtes.

Inleiding.

Einde 1970 begon ik koorden ter versterking op vliegerstof te naaien in patronen die relevant waren aan het ontwerp. Hiermede beoogde ik de puntbelasting aan het einde van framedelen over het dek te spreiden zonder nieuwe plekken met hoge spanning te creëren. Dat was het onderwerp van een in 1983 geschreven artikel, maar sindsdien zijn er zoveel ontwikkelingen op dit gebied geweest, dat we nu toe zijn aan een hernieuwing.

In het algemeen is het systeem om stof te versterken met een netwerk met koorden niet nieuw. Het was al in gebruik bij zeilen van zeilschepen met rechthoekige zeilen en werd toegepast bij het relatief zwakke canvas om de noodzakelijk belastingen aan te kunnen. Na het verlaten van de erg grote rechthoekige katoenen zeilen bij de schepen, in het bijzonder toen medio 1950 de

veel sterkere synthetische materialen kwamen, verlieten de zeilmakers het met een netwerk van koorden versterken van zeilen en gingen laag over laag naaien met driehoekige versterkingsstukken bij de hoekpunten.

De aanleiding.

In de tachtiger jaren was het aanleiding netwerken van koord te overwegen om de hoge belasting van de stokuiteinden bij onze grote vinvliegers en P.L.T.-dozen (bij ons ook bekend als Peter Lynn box. Redactie) op te vangen en de wens de dekken zo strak als trommelvellen gespannen te krijgen. De standaard vliegertechnieken uit die tijd bestonden hoofdzakelijk uit kennis van de zeilmakerij en het maken van tenten. Ook het gebruik van ringogen en opgenaaide stokhoezen, waar de stokuiteinden in opgesloten werden, waren uit die tijd.

Tegen 1990 kreeg het voorzien van dekken met een netwerk met koorden als middel om frame-uiteinden te bevestigen enige ingang. Het is echter nog steeds geen algemeen gebruik al zou je dat wel mogen verwachten. Daar kunnen enkele redenen voor zijn. Het is duidelijk dat voor kleine vliegers, wat de meeste toch zijn, de stof (zelfs de lichtst mogelijke van 25 g/m² te zwaar is. Daarvoor zijn de spanningsniveaus en versterkingen geen groot probleem. Een andere reden is, dat de standaard huishoud naaimachines niet geschikt zijn om koord op stof te naaien. Ook het naaien van koord met kleine diameter (< 1 mm diameter, noodzakelijk voor kleine vliegers) is erg moeilijk. Het is echter erg eenvoudig bestaande naaimachinevoeten te modificeren om in staat te zijn precisie- en snel naaiwerk van lichte (en zware) koorden te verkrijgen. Het is wetmatig dat hoe lichter de vliegers ten opzichte